

Газет 1948 ж.
20 сәуірінен
шыға бастады

Қазақ университеті

Өзін-өзі ұғындағы Қазақ Мемлекеттік ұлттық университетінің газеті

№ 7 (1247),
бейсенбі,
28
желтоқсан,
1995 жыл

*****
Жаңа жылдарыңызбен! С новым годом!
*****

Подводя итоги года минувшего

К. Н. НАРИБАЕВ,

ректор КазГУ им. аль-Фараби, член-корр. НАН РК, профессор

В этом году произошло крупное событие, широко отмеченное в нашем университете: 50-летие Победы в Великой Отечественной войне.

Подводя итоги деятельности коллектива КазГУ, нельзя не учитывать общественно-политическую и экономическую ситуацию в Республике Казахстан: действие экономического кризиса, дефицит бюджета, сокращение социальных программ, ухудшение положения в системе образования, медицины, культуры. Все это непосредственно сказалось и на нас.

В этом году в университете обучение велось на 13 факультетах по 37 специальностям, 1 подготовительный факультет, ИПК -1, функционировало 108 кафедр, в том числе 8 обще-университетских, 5 научно-исследовательских институтов, ряд лабораторий и научных центров.

Одним из факторов, способствующих улучшению качественного подбора преподавательских кадров является то, что КазГУ как автономное учебное заведение получил право присваивать академические звания "Профессор КазГУ" и "Доцент КазГУ" с вручением соответствующих дипломов.

Высокий рейтинг университета среди других вузов республики позволяет привлекать лучшие научные силы в качестве преподавателей-совместителей.

Деканаты и кафедры активно ищут научные и деловые контакты с иностранными специалистами, преподавателями зарубежных престижных университетов.

Практика приглашения зарубежных специалистов и дипломатических работников стран, аккредитованных в нашей республике, стала нормой для факультетов востоковедения, философии и политологии, международных отношений.

Успеваемость студентов по университету составила в 1994-95 учебном году - 79,1%; самый низкий уровень успеваемости был на факультете философии и политологии - 68,8%; самый высокий - на факультете востоковедения (82,3%).

В этом году был большой конкурс и на естественных факультетах, но особенно - на факультетах международных отношений, экономики и социологии, юридическом.

Были пересмотрены и усовершенствованы учебные планы бакалавриата дневного отделения по 29 специальностям.

Разработаны новые учебные планы бакалавриата вечернего и заочного отделений, которые по содержанию и структуре максимально приближены к учебным планам дневных отделений. Но нам еще предстоит разработать

рабочие программы на базе типовых и учебных для вечерников и заочников по всем дисциплинам; переход на новую технологию обучения и оценки знания студентов.

В соответствии с концепцией университета образования магистратура является углубленной ступенью высшего образования. Ее открытие запланировано на всех факультетах КазГУ в 1996-97 учебном году. В университете в этом направлении ведется активная работа. Составлены проекты стандартов, квалифицированных характеристик, методические рекомендации к формированию учебных планов магистратуры, положение о магистратуре.

В связи с открытием магистратуры уже в 1995-96 уч. году - на факультете экономики и социологии и в порядке эксперимента на физическом и химическом факультетах - работа по созданию учебных планов на этих факультетах была завершена, и после экспертизы в методотделе планы были утверждены на Ученом Совете. К концу учебного года были разработаны проекты учебных планов магистратуры по ряду других специальностей.

В связи с введением в университете двухступенчатой системы образования контроль и оценка знаний студентов КазГУ осуществляется по многобальной рейтинговой системе. В связи с этим было разработано обеспечение, позволяющее в автоматическом режиме вести планирование и контроль за учебным процессом и успеваемостью студентов, выпущено методическое руководство по рейтинговой системе.

Подводя итоги прошедшего года, можно сделать вывод, что новая система оценки знаний имеет множественные функции: организационные, стимулирующие, воспитатель-

ные - и уже дает положительные результаты.

В научно-исследовательской работе участвовало 4 тысячи студентов. В апреле 1995г. была проведена студенческая конференция, посвященная 150-летию со дня рождения Абая. Было сделано 597 докладов. 38 студентов получили денежные вознаграждения, 111 были вручены грамоты, 34 - ценные подарки, 61 - благодарности.

223 студенческие работы были представлены на Республиканский конкурс, 10 - в НАН РК. Получено 22 диплома, 20 грамот благодарностей.

В университете функционировало 19 спецсоветов (9-д/д; 10-к/д). За отчетный период защищено сотрудниками КазГУ 15 докторских диссертаций, 50 кандидатских диссертаций.

Интенсивно развиваются и расширяются международные связи КазГУ: в рамках прямых договоров и двухсторонних связей с ведущими университетами мира, в рамках международных организаций и Ассоциаций в области образования и науки; совместные проекты с зарубежными образовательными и научными центрами, финансируемыми Международными фондами.

Заключены договоры с 24 университетами 13 стран мира - США, ФРГ, Франции, Турции, КНР, Египта. В отчетном году в эти университеты были направлены 68 студентов и 16 преподавателей (Анкара, Ланьчау, Оклахома и т.д.).

Ежегодно заключаем коллективный договор, и в основном он выполняется.

Своевременно выплачиваются заработная плата и стипендии. Делается все возможное для того, чтобы выплатить месячное пособие.

Оказана материальная помощь на сумму 8,9 млн. тенге (50-летие Победы). 73 студента - сироты обеспечиваются бесплатным питанием.

Начал работать санаторий - профилакторий КазГУ. Из 100 путевок - 90 выделяются сотрудникам и студентам университета.

Удалось сохранить и спортивно-оздоровительный лагерь КазГУ на Исык-Куле. Этим летом там отдохнули 893 человека (280 студентов, 395 сотрудников КазГУ, 223 - члены их семей).

Таковы основные аспекты и итоги деятельности коллектива КазГУ за 1995 год.

Уважаемые преподаватели, сотрудники, аспиранты и студенты! Желаю, чтобы Новый год принес Вам творческие успехи, благополучие и счастье!

Мерейтой күні - мереке
Ұстазға арналған конференция

Университет өмірінде сан түрлі оқиғалар мен кездесулер, конференциялар болып жатады.

Осындай конференцияның бірі - 6 желтоқсан күні "Вопросы преподавания русского языка в казахской аудитории", "Эквиваленты русских приставок в казахском языке", "Словообразование в русском и казахском языках", "Аналитический способ словообразования", "Аффикс", "Залог глагола", "Категория времени", "Многозначность слова", "Казахский литературный язык", "Қазақ ССР-ның қысқаша энциклопедиясында жарияланған мақалалардың авторы, осы конференцияның болуына себепкер болған филология ғылымының кандидаты, доцент - Қожамқұлова Рената Сереліқызының 60 жылдық мерейтойына арналған еді.

Конференцияға қатысамын деген педагог, өріпте, ұстаздармен шәкірт-студенттердің барлығы филология факультетіне жиналған-ды. Конференцияның ашылу рәсімі - осы факультеттің деканы, филология ғылымының докторы, профессор

Дәдебаев Жанғара Дәдебайұлына жүктелді. Жанғара Дәдебайұлы Рената Сереліқызын факультет атынан шын жүректен құттықтап, күллі тілектерді тілей келе өзінің қарапайым сыйлығын тапсырды. Ендігі сөзді ҚазМУ-дың проректоры - Дербісәлиев Әбсаттар мырза алып, ректорат атынан юбилярга құттықтау адресін тапсырды.

Рената алайдың өріптестерінің ішінен, филология ғылымының кандидаты, доцент Қайрат Ахмедьярулы - "Научная деятельность Р.С.Кожамқұловой" атты қысқаша очеркін оқи отырып, Сереліқызының 60 жылдық өмірі мен қызметі жайлы сөз қозғады. Конференцияның ортасында юбилярга сөз берілді. Рената Сереліқызы "Труды профессора Х.М.Сайкиева по проблеме преподавания русского языка в казахской аудитории" деген атпен өзінің ұстазы Ханәби Мұхитұлының еңбегі жайлы баяндама оқыды. Баяндама аяқталысымен Рената алай аудиторияның ду қол шапалағына ие болды.

Ендігі кезек юбиляргың өріптестеріне, шәкірттеріне берілді. Бұл сөз өте қызықты өткен-ді. Себебі, иық тіресіп жұмыс істеп жүрген өріптестері өздерінің жылы лебіздері мен тілектерін білдіре отырып, юбилярга деген сыйлықтарын ұсынды.

Осындай қызықты конференцияның аяғы таяп, қорытынды сөзімен Қожамқұлова Рената Сереліқызы жапты. Жұртшылық осы сыйқылды конференциялар жиі бола берсе екен деген ойда кете бар-ды.

Анара АСАНҒАЛИЕВА,
Ризагүл АҚЫНБЕКОВА
ҚазМУ-дің студенттері

Дәстүрлі дәріс
Үйлену салтымызға оралсақ

"Мирас" халық университетінде дәстүрге айналған қазақ халқының көне заманнан бүгінгі күнге дейінгі бай рухани мәдениеті жөнінде пікір алысып, ол жан-жақты насидатталып, тіл мен әдебиеті, тарих пен этнология, археология, экономика мен өнер және ғылымның басқа да салаларының өзекті мәселелері жөнінде дәрістер оқылып, қызықты кездесулер өткізіледі. Сол дәрістің бірі желтоқсан айында өткен "Қазақтың ежелгі үйлену дәстүрін дамытайық" деген тақырыпта тарих ғылымдарының докторы, профессор У.Х.Шалекенов сабақ оқыды. Бұл дәріске оқытушылар, студенттер, аспиранттар қатынасты. Дәрістің тақырыбы қазіргі күннің талабына лайықты. Қай халықта болсын отбасын құру өлеуметтік мәселелердің бірі. Бұрынғы ата-бабадан келе жатқан үйленудің жақсы дәстүрлерін дамыту дәрістің басты мақсаты болды.

Ұрпақтардың сапалы болуына қазақ халқы ерте заманнан бастап, айрықша көңіл бөліп, ол үшін алдын-ала көптеген жұмыстар жүргізген. Соның бірі - жеті атадан асып үйленуді негізгі мәселе етіп қойған. Өйткені олар жеп атаға дейін туысқандық қанның табиғи тазармайтын заңдылығын білген. Сондықтан жас баланы кішкентайынан өзінің ата-бабасының генеологиясын дәріптеп үйреткен. Бізде "Жеті атасын білмеген қазақ қазақ емес" деген мақал қалған. Осындай жолмен саналы ұрпақтар тәрбиелеп, халқының санының аздығына қарамастан, осындай кең байтақ жерді игеріп, оны қазақ халқы ұрпақтан-ұрпаққа мұра етіп қалдырып келген. Міне, осындай қасиетті отбасын құруға тиісті болған өдет-ғұрыптарды жастарымыздың көпшілігі ұмытып, үйлену мәселесіне жеңіл қарайтын болып кетті. Оның өзі отбасының осалдануына әкеліп соғып отыр. Кей жастар асығыс, кездесуік үйленіп, әйтпесе тұрмысқа шығып, көп ұзамай ажырасып кету тұрмыста көп кездесуде.

Халықтың ғасырлар бойы келе жатқан жақсы үйлену өдет-ғұрып жастарымыздың ұмытып, тұрмысқа жеңіл қарауы олардың кемшілігі емес, тоталитарлық заманның кемшілігі деп қарау керек. Ол кезде ата-бабадан келе жатқан дәстүрлерге "ескінің қалдығы" деген көзқараспен қарап, ру сурағанға "рушылсын" деп айдар тағып, халқымыздың салт-санасына үлкен қиянат жасадық. Міне, осыларды барлығы көп отбасының осалдануына алып келді. Сондықтан даму сатысына түсіп, өркениетке талпынған ел қатарына қосылған шақта халқымыздың отбасы мықты болып, отанын қорғай білетін дарынды, білімді азаматтарды тәрбиелеу бүгінгі аға ұрпақтың міндеті. Дәрісте қамтылған мәселелер осындай ойлардан өрбиді. Дәрістің көпке тағылымдық, тәрбиелік мәні зор болды.

Жанар ҚҰДАЙҚҰЛОВА, студент

События
Звезды казахских степей

Этого события ждали давно. Еще в прошлом году был анонсирован выход книги доктора филологических наук, востоковеда Абсаттара Дербисалиева "Звезды казахских степей" (Қазақ даласының жұлдыздары). И вот издательство "Рауан" недавно выпустило эту книгу в свет.

В ней приведены просто сенсационные факты, имеющие силу научного открытия. Оказывается, аль-Фараби, чье имя носит наш университет, был не один. Талантливых выходцев из древнего Фараба оказалось несколько: Абу Ибрахим аль-Фараби, Мулла Мухаммед аль-Фараби и другие. Труды одного из них хранятся в Александррийской библиотеке.

В своей книге ученый повествует о неизвестных казахских ученых и поэтах эпохи Средневековья. Свои открытия он сделал, изучая рукописные документы на арабском языке. Это

труд имеет не только большое прикладное значение, но и будет полезен широкому кругу студентов, школьников, всем интересующимся историей родного края.

В Доме дружбы прошла презентация книги "Звезды казахских степей", где присутствовали известные писатели, ученые, официальные лица. Автор принимал многочисленные поздравления. Будем надеяться, что кропотливая работа А.Дербисалиева продолжится и в дальнейшем.

Акмарал КУЛШИНБАЕВА,
Анил КУМАР,
Ахмад ЗИЯ,
студенты КазГУ

Алуан пікір алмағайып түскенде

Дөңгелек үстел төңірегіндегі саясат

Желтоқсан айының 21-і күні саясаттану кафедрасы мен кафедра жанындағы "Саяси дискуссия орталығының" ұйымдастыруымен "Дөңгелек үстел" болды. "Дөңгелек үстел" "Демократия және Қазақстандағы экономика барысы", "Демократиялық саяси-мәдениеттің келелі мәселелері" деген тақырыптарды қамтыды. Бұл тақырыптар бойынша академик Е.М.Арынов пен профессор Т.Т.Мұстафин сөз сөйледі. Жиналысқа университет ректоры К.Нәрібаев, проректор З.Мансуров, профессорлар мен Республиканың партия лидерлері, сыртқы істер министрлігінің бөлім басқарушысы, т.б. қатысты. К.Нәрібаев мырза кіріспе сөз

сөйлеп, бүгінгі саясат мәселесіндегі маңызды істерді атап көрсетті. Сондай-ақ, аспиранттар мен студенттер де қатысып, жас мамандар жарыссөзге көбірек түсті. Жарыссөзге қатысқандар экономикалық реформалар мен қоғамдық демократия арасындағы байланыстың белгілерін көрсетті. Сондай-ақ жаңа конституция бойынша өткен сайлауға демократиялық тұрғыдан баға берді. Қорыта келе "дөңгелек үстел" саяси мәдениетті көтеру үшін саяси білімнің кеңінен таратылуы керектігін атап өтті.

**Айзада СҮЛТАНҚЫЗЫ,
Мейірбай НҰРМАҒАНБЕТҰЛЫ,
ҚазМУ-дың студенттері**

Создан Совет женщин КазГУ

Деятельность различных общественных организаций вносит в жизнь нашего университета много полезного и необходимого. Недавно состоялось учредительное собрание Совета женщин КазГУ. Сегодня в вузе женщины (из 4-х тысяч сотрудников их более 2-х тысяч) являются вполне реальной и ощутимой силой. Нет такого подразделения, где бы не работали на различных постах женщины. И сейчас настал тот момент, когда женщины должны объединиться вместе для решения своих, столь многочисленных проблем. Безработица все чаще принимает женское лицо.

На собрании с приветствием выступил ректор университета, профессор К. Н. Нарібаев. Присутство-

На снимке: Председатель Совета женщин КазГУ, профессор М.М.Багизбаева

вали почетные гости Р. А. Кенжетасева, секретарь совета по проблемам семьи, женщин и демографической

Новости университета

политики при Президенте РК; Н. А. Каюпова, председатель республиканского Союза женщин.

На собрании выступавшие много говорили о трудностях современной жизни, необходимости консолидироваться в решении своих проблем. Собрание единодушно постановило организовать Совет женщин КазГУ, председателем его была избрана М. М. Багизбаева и выступил в республиканский Союз женщин. Деятельность новой общественной организации будет строиться на принципах добровольности и демократического сотрудничества со всеми заинтересованными организациями.

**Маншук МУКАШЕВА,
наш. корр.**

Ақын аға 70 жаста

Мерейтой

Ақын, сатирик, балалар драматургі, Қазақтың Әл-Фараби атындағы Ұлттық Университетінің профессоры - Әдібай Табылдиев 70 жаста.

Әдекең қазақ балалар әдебиетіне үлкен үлес қосып, қазақ сатирасының садағын биік ұстап, Қазақтың Ұлттық педагогикасының ғылыми негіздерін қалап, 24 кітаптың, 180 ғылыми педагогикалық мақалалардың авторы болды.

Педагогикалық еңбекпен 52 жыл шұғылданып, ССРО ағарту ісінің озаты болған ақын-педагогтың драмалық шығармалары жетерлік.

Олар қуыршақ театрының сахнасында, теледидар экранында көрсетілді, радиодан берілді. Сонымен қатар, Әдекеңнің жоғары оқу орындарына арнап "Тәрбие ернектері", "Халық педагогикасы және тәрбие", "Әдеп", "Әдеп әліппесі" сияқты оқулықтары баспадан жарық көрді.

Біз ақын ағамызға 70-ке толған торқалы тойыңыз құтты болсын дей отырып еңбегіне табыс тілейміз.

**Айзада
ӘМІРБЕКОВА,
ҚазМУ-дың студенті**

Внимание

Не покупайте фальшивые проездные!

Многие студенты предпочитают не ходить пешком, а ездить. Или на личных авто (это могут себе позволить не все), или на автобусах. В последнем случае настоящей палочкой - вырубленной палочкой является студенческий проездной билет. В прошлом месяце его продавали за 50 тенге, в этом подорожал - на январь он стоит 120 тенге. Но все равно гораздо дешевле, чем каждый раз отдавать десятку. Порой с проездными

случаются неприятные вещи. Контролеры начинают доказывать, что они поддельные. На проездном билете обязательно должны быть водяные знаки типа "веточек", когда на него смотришь на просвет. Цвет билета должен быть ярким, а бумага на ощупь жесткой. Четко должны быть проставлены номер и печати. Говорят, что в городе работает несколько типографий, которые штампуют фальшивые проездные билеты. Поэтому нужно быть очень внимательным. На январском билете должна быть наклеена галограмма с названием месяца. Наш совет - покупать проездные лучше в студенческом профкоме, он находится на третьем этаже корпуса ГУК-3Б. А вот те сердобольные коробейники, которые буквально аккумуляровали площадь перед зданием КазГУ на ул. Тимирязева, вполне могут вам "сплавить" фальшивый проездной. И еще: он действителен только со студенческим билетом /но никак не с читательским или зачеткой/ и права на бесплатный провоз багажа не дает. Счастливого пути!
**Мейірбай ТУГЕЛЬБАЕВ,
студент КазГУ**

Кітап – білім көзі

Рухани байлық

Ұлттық университеттің Ғылыми кітапханасы - біріншіден, университет оқытушылары мен студенттерінің біліммен сусындайтын, ғылым жолына бағыттайтын білім көзі болса, екіншіден, республика бойынша жоғарғы оқу орындары кітапханаларының әдістемелік орталығы болып табылады.

Ғылыми кітапхана әруақытта оқырманның рухани жандууіне байытуда, олардың сұраған кітаптарымен қанағаттандыруда көптеген іс-шаралар жүргізуде, бірақ қазіргі нарықтық кезең өз ісін шебер білетін, ана тілінде, шет тілін еркін менгерген маманды талап етуде. Осы заман талабына сәйкес Ғылыми кітапханада әдебиеттер бөлімі ашылды. Бөлімнің абонементі №4 математика оқу ғимаратында, ал оқу залы әкімшілік ғимараттың 4-ші қабатында орналасқан. Бөлім кітап қорына, мерзімді баспасөз басылымдарға бай, әрі жылдан-жылға молаюда. Бөлімге сыйлық ретінде көптеген кітаптар келіп тұсуда, есіресе алыстағы шет елдерден көптеп келуде.

Нарықтық кезеңде кітапхана қорын толықтыру да оңай емес. Бұл мәселенің бәрі ақшаға келіп тірелетіні айдан анық. Ақшаның жоқтығына қарамай Ғылыми кітапхана қордағы бар кітапты дұрыс пайдалану және кітап қорын толықтыру жолдарын қарастыруда. Біздің кітап қорымыздағы жоқ кітапты республика

бойынша басқа жоғарғы оқу орындарындағы кітапханаларында болса алмастыру мақсатында екі тілде "Қазақстан Республикасындағы жоғарғы оқу орындары кітапханаларының алмастыру қоры" атты көрсеткіш шығарды. Бұл көрсеткіште оқулықтар саға бойынша біржәктірліген мекен-жайы берілген.

Сонымен қатар, әрбір оқырман кітапханадан алған кітабын сол оқу жылы аяқталған соң бірінші тамызға дейін тапсыруы тиіс. Егер осы айтылған мерзімде тапсырмаған оқырман бір кітапқа күніне 50 тиыннан айып төлейді. Бұл төленген айып ақшаға қорды толықтыру мақсатында кітап сатып алынады. Кітапхана жайын, кітаптың құндылығын түсінген оқырман дер кезінде қолындағы кітабын тапсырып, керек кітабын мезгілінде узартып тұруы тиіс.

"Кітап - білім көзі" деген тегін айтылмаған. Өркениетті ел боламыз десек, білікті, білімді маман боламыз десек, кітапханадан алған күнделікті оқулық кітаптарымызға мұқият болайық, оқырман!

Ақзия Махсұтқызы ШІЛДЕБЕКОВА,
ҚазМУ Ғылыми кітапхана-
сының бас библиографы

Зачем высшее образование?

Высшее образование: для чего молодой человек стремится получить "корочку диплома"? Сделаем элементарный подсчет заканчивая школу, молодому человеку, исполняется 16-17 лет. Перспективы устроиться на работу и вести самостоятельную жизнь практически никакой. Что делать? Теперь посмотрим на студента дипломника, окончившего ВУЗ и имеющего паузухой о высшем образовании. Ему уже 22 года. Человек более зрелый и подготовленный: Приведем пример. Его зовут Хадим Оразбаев, студент II курса. Затраты эффективного учебного времени приходятся на период сессии. Именно этот промежуток времени приходится полностью выкладываться. Весь, так сказать, накопленный за сессию запас "знаний" ты должен усвоить. Иногда даже кажется что ты учишься лишь для того чтобы сдать экзамен, а не для самой учебы. После окончания сессии можно расслабиться. В силу моей специальности, которое в основном упирается в гуманитарные предметы то, мне приходится иметь дело с большим объемом информации. Я бы не сказал что все свое свободное время уделяю учебе, находится время и на различные развлечения - спорт, вечеринки, дискотека.

Зачем тебе высшее образование? Впервые, высшее образование это первый шаг в самостоятельную жизнь, во вторых это некоторая уверенность в завтрашнем дне и в третьей положе руку на сердце, это отсрочка в армию.

Что ты думаешь о современной молодежи? Я думаю нынешняя молодое поколение стало более зрелым. Ведь подумайте, что на уме у молодого человека? Это, прежде всего, деньги и возможная карьера. В заключение можно сказать, что высшее образование - это своеобразный "буфер" в жесткий взрослый мир.

Кайрат БЕКЕНОВ,
сотрудник КазГУ

Как отдыхают студенты

Из любого правила, как известно, есть исключения. По идее у нашего студенчества, загруженного конспектами, контрольными, рефератами и прочими учебными заданиями не так уж много в запасе свободного времени. На деле же все обстоит иначе.

Отбыв или отсидев (как вам больше нравится) лекции и семинары, студенты отправляются зарабатывать. Какой здравомыслящий человек сможет сегодня ограничить свои потребности суммой, равной тысяче тенге? В студенческой среде, как и в нашем обществе, уже тоже произошло расслоение на "бедных" и "богатых". Каждый день наши будущие Ломоносовы и Ньютоны зарабатывают невесты какие, но свои кровные тенге, а то и доллары,

и вечером определенную сумму добросовестно просаживают на многочисленных алматинских тусовках.

В число дискотек "на каждый день" входят те, что проходят в ДК "АХБК-Озат", "Строитель", Дворце спорта. Там всегда есть самое главное — толпа народа, заводящий с полоборота музон, и, если сильно приспишит, можно купить любой из напитков по сноской цене. Вход стоит максимум 250-300 тенге.

Можно уединиться и посидеть теплой компанией, попить, покурить и пого-

ворить в кафешках типа "Мираж", "Шегис", "Дубок", баре КазГУ. Подобное удовольствие обойдется в 300-400 тенге.

Но самые классные молодежные дискотеки сегодня проходят в "Манхетен-клубе", это дискотека, организованная осенью фирмой "Бутя" в помещении Дома моды "Сымбат", и "Достар дисколэнд", которую организует ночной клуб "Достар" в одном из павильонов центра делового сотрудничества "Атакент". Для любителей азарта всегда к услугам игровой салон "Бинго".

Свободное время

По-прежнему из моды не выходят домашние "посиделки", которые, несмотря на всеобщий кризис, проходят в квартирах или общежитских комнатах, где всегда найдутся и видик, и современная музыка. Кстати, это самый безопасный и дешевый вариант. Главное, чтобы можно было классно оттянуться, потанцевать и пообщаться в компании таких же, как и ты.

Александр РОЖКОВ,
преподаватель КазГУ

Ұстаздық өмір-ұлағат

**Біз білетін Уайдин немесе Үмбетбай
ағаның ұстаздық қыры**

Ағаймен мен алғаш кафедрада кездесіп, таныстым. Бұрын атына қанық болғанмен де жүздесуім бірінші рет болатын. Қазақта "Андамай сөйлеген ауырмай өледі" деген сөз бар, бірде ағаймен бірге шығып, университет аялдамасына дейін келе жатып, - Ағай, ұстаздық мамандығына кештеу келген жоқсыз ба? - деп сұрағаным бар еді. Сол сәт ол кісінің тарапынан жауап болған жоқ. Оқу жылын тәмамдап, келесі жаңа оқу жылы басталған кез, ағай екеуіміз автобуста кездесіп, университетке бірге аяндадық, жол-жөнекей, - Дамен, былтыр ұстаздық мамандығына кештеу келген жоқсыз ба? - деп сұрап едің, қазірде сол пікірдесің бе? дегенге жақындатты. Арқамнан құмырсқа жүргендей боп, маңдайыма шып-шып тер шықты...

Шындығында аға болмысымен ұстаз екен-ау. Міне, осы оқиғадан соң туған ойдан қолыма қалам алдым. Ағайдың бойынан ұстазға тән емес, адам деген асыл сөзге тән жақсы қасиеттердің бәрі дерлік табылады.

Тағы бір ерекшелігі, ұстазға керегі ұстамдылық дейтін болсақ, бұл қасиет те ағайдың бойынан табылады. Мысалы, Ағай сабақ оқымай жүрген студенттермен де шыдамдылық танытып, өзімен тең адамдай сөйлеседі. Бұны ұстаз бойындағы жақсы, тиімді әдіс деп айта аламыз. Ондайда ол "Студент те адам, білімін бағалауда сақ болайық, әрқайсысы бір-бір тағдыр ғой" деп еді. Ұстаздың шәкіртіне деген мейірімділігі болса керек. Иә, ағай өте мейірімді жан. Өз басым ол кісінің бойынан біреуге дауыс көтеріп, зекіп сөйлегенін өзірге көрген жоқпын. Керісінше, сол баланың жағдайы болмай жүр-ау деп, не жағдай болғанын сөз етіп, ақыл-кеңесін беріп отырғанына талай күйеу болдым.

Ағай екеуіміз 3-курс студенттерінен емтихан алып отырмыз. Үміт артып жүрген бір студенттің билет алып отырған соң, сәлден кейін-ақ "руқсат па, мен жауап бермей-ақ қояйын" дегені бар емес пе, мен не істерімді білмей, ағайға қарарым. Асып-саспайтын ұстаз "сен асықпа, отыр, сенімен ең соңында сөйлесеміз деп отырғызып қойды. Басқақ, студент сұрақтарын білетін сияқты, енді неге шықпақшы болдың деп, мен тықтап барамын, ол үнсіз. Пәленің бәрі көзіндегі қара көз әйнектің астында екен. Ол емтиханын жақсы тапсырып кетті. Кейін ағайға мән-жайды түсіндіріп, сол күні жатақханада төбелесіп, бір көзін көгертіп алған екен, ағайдан ұялғаннан кеткісі келіпті. Бойында ұяты бар осы студентті мен қазір еріксіз сыйлап көттім... "Өлімнен ұят күшті" деп ата-бабамыз деп басып айтқан ғой. Өкінішке орай, қазір осы ұяттылар азайып барады... Бұл өрине басқа мәселе. Еріксіз Ф.Мүстафиннің: "Не нәрсе ұяты болса, ол қадірлі, қасиетті болды", менің жастарға айтпағым осы деген пікірі де дәлелдеуді қажет етпейтін асыл сөз ғой. Сол кішкентай құбылыс көңілде үлкен әсер қалдырды. Қазір ол бірден бір жақсы студентіміз, баспасөз бетінде жиі көрініп, ағайдың үмітін ақтап жүрген студентінің бірі.

Ұстаздың басты мақсаты - болашақ жас мамандардың кемшіліктерін, әлсіздіктерін дер кезінде оның өзі жоюына жол көрсетіп, қолдау беріп отыру. Бойына

Суретте: сатирик, ұстаз Ү.Уайдин

осындай ерекшеліктерді сіңіре білген адам ұлағатты ұстазға тән ұстамдылық, әдептілік дегеннің - шәкіртіне илтипатты, серек қарап, болашақ маман иесі, адам, азамат тұрғысынан олардың жеке басының қасиеттерін қастерлей білу, олармен қарым-қатынаста өзін жақсы жақтарынан көрсете білу, түсінісе білудің бірден-бір дурыстығына көз жеткізесің.

Аға ұстаздық беделді қалай тез жеңіп алды деп сәл ойланатын болсақ, жоғарыда айтқандай, біріншіден, Ағай өзінің болмысымен ұстаздығы. Ағайдың теориясы мен практикасының өмірде астақ екендігі. Мыс, өмірге құштарлық еңбегін алайық: кітаптың 3-бөлімі "Инабат иірімдері" деп аталады. Университет қабырғасында да студенттерге "Баспасөзде имандылық мәселесінің жазылуы", "Журналистің кәсіби өдебі" т.с.с. тәрбие тәжірибегінде арнаулы курстар оқып, жыл сайын диплом тақырыптарын беріп, өте жақсы қорғап жатқан студенттері осының айғағы. Журналист-ұстаз шын мәнінде өз мамандығын сүйетін, студенттер жүрегіне, қызыр дауасымен жол таба білетін оқытушы.

Журналист мамандарын даярлау да ағайды ойландырады. Биыл № 2 мектеп-интернаттың оқушыларын баспасөзге бейімді бар, жалпы сөз қадірін біледі-ау деген оқушыларды іріктеп әкеліп ҚазМУ-дың журналистика факультетінің ұжымы мен және студенттермен кездесу ұйымдас-тырды. Нәтижесінде факультетке студент болғандар да баршылық.

Иә, ағай туралы ойымызды қорытындылайтын болсақ, өз ісіне тап-тұйнақтай, жүргізетін сабақтарына үлкен жауапкершілікпен қарайтын, әр студентке уақыт таба білетін, жақсы сөзін, кеңесін бере алатын жақсының жанынан табылатын, жамандыққа жаны қас, ұстазға 60 жасыңыз кутты, денсаулығыңыз мықты болсын дейміз.

Дәмегұл БАЯЛИЕВА,
ҚазМУ-дың аға оқытушысы

Ұстаз аға тойына

Бөлейді деп мені ертең
мың алғысқа,
Үясы үміт артады қыран
құсқа.
Бірғыз биыл тойлады
елден ерек
Жүз елуге толды өзі,
ұлы алпысқа.

Олқы соғар теңей бер
көкке неше,
Ондай өлшем өмірде
жоқ немесе.
Бірін-бірі даңқымен
толықтырып
Құшақтасты осылай қос
мереке.

Жырымменен сол тойға
жетелейін,
Елдің бағы - елесе
жекені ұйым.
Тойға бару қазаққа
тансық емес,
Бұлай келу өмірге өте
қиын.

Күтті уя, күттім мен,
күтті бәрі,
Бәрі күтсе - жанарға
шық тунады.
Ағыл-тегіл төгілді мың
сан тілек
"Тойың тойға ұлассын"
түпкі мәні.

Бір-бір алғыс әр
қиялдан,
Әр қиялды тербеді ән-
қуй арман.
Үшып бара жатты олар
көкте бірге
Бұл өлеңде биігін қамти
алман.

Туған жердің әр тасы,
төбешігі,
Төбіренді түрткі боп ер
өсімі.
Тойың тойға ұласты
алтын уя
Сізге де, аға, айтпақ ем
мен осыны!

Сәндібек
ЖУБАНИЯЗОВ,
ҚазМУ-дың 5-курс
студенті

Спортивные новости

На старте первокурсники

По сложившейся традиции спортивный клуб Казахского государственного национального университета им. аль-Фараби организовал для студентов соревнования, посвященные "Дню первокурсника". Торжественное открытие соревнований, приветственные слова руководства университета, парад участников, награждение победителей соревнований - создавало атмосферу праздника спорта, 13 факультетов выставили свои команды для участия в этих массовых спортивных мероприятиях. В программу соревнований были включены следующие виды спорта: армреслинг, баскетбол (мужчины), мини-футбол, дартс, шахматы, эстафеты, перетягивание каната. Во всех видах программы шла острая и напряженная борьба за звание лучшей команды.

Азартно проходили соревнования в игровой эстафете. Быстрее всех и по времени стала команда девушек механико-математического факультета, опередившая первокурсниц биологического факультета.

В шахматах победу праздновала дружная команда химиков, набравшая 7 очков. В мини-футболе первенствовала команда юристов, разгромившая

в финале студентов ФЭС со счетом 6:2.

Юноши географического факультета были сильнее в соревнованиях по перетягиванию каната. Они прошли этот турнир без поражений и по праву стали обладателями призов спортклуба. Не было равных в соревнованиях по армреслингу в весовых категориях до 60 кг. студенту ФЭС Есерленову, до 70 кг. - студенту географического факультета Таганлычеву и свыше 70 кг. - победу одержал Даровой, студент химического факультета. В турнире баскетболистов студенты юридического факультета со счетом 23:12, выиграв у студентов биологического факультета, обеспечили себе первое место.

В этих интересных соревнованиях первенствовали студенты первого курса факультета международных отношений (декан Г.Ш.Жанбатырова, куратор - Е.А.Саранина), второе место у биологического факультета (декан Н.М.Мухитдинов, куратор Н.П.Таганова) и третье место у юридического факультета (декан А.Е.Бектурганов) куратор Т.М.Фролова).

Антонина ТАРАНОВА,
старший преподаватель кафедры
физвоспитания КазГУ

Поздравляем победителей конкурса учебников и учебно-методической литературы фонда "СОРОС - Казахстан"

Программа "Обновления гуманитарного образования"

В соответствии с решениями конкурсных предметно-тематических комиссий победителями стали авторы рукописей (КазГУ):

Л.В.Екшембева, Ж.А.Нуршаихова, Е.М.Степанова, Л.С.Торохтий "Уроки русского языка: начальный курс для иностранных учащихся".

Б.Майтанов "Мухтар Ауэзов - художник", Учебное пособие для студентов филологических факультетов и пединститутов (каз.яз.).

Э.Д.Сулейменова, К.Кадашева, Д.К.Аканова "Казахский язык: учебно-методический комплекс по углубленному обучению казахскому языку".

М.А.Сарсембаев "Международное право", учебное пособие для студентов вузов.

Г.Ж.Валиханова "Биотехнология растений". Учебник для биологических факультетов и пединститутов.

С.А.Айсағалиев, С.С.Айсағалиева "Методы оптимизации". Курс лекций для студентов экономических специальностей вузов.

Ректорат КазГУ

А цены здесь не "авкают", но вилки исчезают...

Идет семинар. А мы сидим и считаем минуты. Голод дает о себе знать. Мы судорожно ищем в кармане завалывшиеся 20 тенге, к тому же последние. Также знаем, что не мы одни. Наверняка, в соседних аудиториях та же проблема. Итак, как, где и чем питается наш брат-студент?

Сначала мы решили посетить комбинат питания, так как именно он является главным центром где питаются студенты. Когда мы входили в зал, первое, что нас интересовало - это меню. Что можно сказать: цены не кусаются, даже не "авкают", и ассортимент большой. Мы примкнули к цепочке студентов с разносами, и начали задавать свои стандартные вопросы. Однако, ответы получили очень нестандартные:

- Часто здесь бываю. Отлично. Все нравится. Цены по карману.

- Шумновато здесь и воборы летают. Приходишь с таким аппетитом, а здесь все гудит, шум-гам, звон посуды...

- Ну как вам сказать, как платим, так и едим. Студенческая столовая она и есть студенческая...

Итак точки соприкосновения мы не нашли, а по сему решили узнать мнение директора комбината.

Нелли Александровна ДОЛГОВАЯ оказалась приятливой женщиной. С ходу начала разговор на интересующую нас тему, мы не успевали задавать вопросы:

Мы создаем все условия для хорошего питания студентов. Работает диетзал, национальная кухня, кафе. Все бфеты на факультетах относятся к нам. Можно выделить оборот бфета на юрфаке, видимо у студентов этого факультета нет проблем с деньгами (смеется). Сюда приходят только с КазГНУ, питаются ребята с АЗВИ, СХИ, КазГАУ и других вузов. До того привыкли к нашей кухне, день без лагмана уже катастрофа. Сейчас на время прекратили готовить плов, риса нет.

- Кстати, попутный вопрос, где вы закупаете продукты?

- В основном на фирмах, у частных и стараемся не закупать. Ведь мы несем ответственность еще за 18 школ.

- То есть, идет постоянный контроль за качеством продуктов, за сроком их хранения?

- Конечно. Мы работаем с солидными фирмами, обязательно требуем сертификаты качества и все необходимые документы. Так, теперь о льготах. 100 человек с университета питаются по льготному талонам. Это - как правило ребята из малообеспеченных семей.

- Питаются ли здесь еще кто-нибудь кроме студентов?

- Да, часто принимаем иностранных гостей, а у них кухня особая. Также питаются частенько сотрудники университета.

- Нелли Александровна, традиционный такой вопрос,

какие у вас трудности, в чем сейчас нуждается комбинат?

- Да, почти ни в чем. Бывают, ложки исчезают, вилки. А так, посуды нам хватает, оборудование есть. Часто спускаюсь в зал сама, и спрашиваю у студентов: "Как кормят-то?". Они меня уже в лицо знают, здороваются...

- Нелли Александровна, как-то, странно, вроде о проблемах принято кричать вслух, жаловаться, а Вы все как-то утаиваете что-ли...

- Не жаловаться, а надо работать... А кому сейчас хорошо?

Вышли мы из комбината воодушевленные оптимизмом и слегка удивленные тем, что не услышали от этой женщины того, на что рассчитывали. Конечно, есть у комбината питания и проблемы, и трудности. Но не жаловалась, она искала выход. И мы подумали: "Действительно, пока есть такие люди, как Нелли Александровна, студенты наверняка голодными не останутся!".

Толкын ЖУНУСБАЕВА,
Ляйла СЕНГИРБЕКОВА,
студенты КазГУ

Юмор

Размышления по поводу Нового года (парадоксы и противоречия)

Зима нынче пришла неожиданно. Я, скажем прямо, даже не ожидал. Начал только учиться, а тут сессия сразу же. И Новый год тоже. Совместить приятное с полезным очень трудно. В смысле, Новый год с кучей рефератов и докладов, которые в течение всего семестра не писал, а теперь вот надо.

В связи с придумавшими холодами доехать до университета представляется трудно выполнимой задачей. Особенно с Алматы-1, где я живу. Предо мной встает в морозном тумане образ Михаила Васильевича Ломоносова. Он, как известно, в собачий мороз пешком до Белокаменной дошел, чтобы "грызть гранит науки". Вот ведь тяга к знаниям! Для меня же такая попытка до остановки добежать и не окопелеть на морозе. Есть интересный рассказик, "Горе от ума" называется. Про что написано, не знаю, но название очень правильное. Сколько мы проблем от этого ума получили! Да и сейчас горюем. Сколько вообще было этих умных людей? Да много. Нам-то и половины много. И все они слегка "того". Сами знаете чего. А вот Ньютона яблоком по балде двинуло, так напридумывал. Да, но по мне лучше, чтоб Земля плоской была, да на слонах стояла.

Короче, от ума одно горе получается. Если б я был глупый, сидел бы дома и не беспокоился. А сейчас по морозу в

переполненном автобусе, который продувает со всех сторон я еду либо висю из открытой двери, либо зажатый в тисках таких же несчастных, как и я.

Но это еще ничего по сравнению с тем, как загрузили нас перед Новым годом. Времени на отдых вообще нет. Тут еще и вечера всякие, выступления. А недавно в КазГУ чемпионат прошел по минифутболу. И вдруг (о ужас, что со мной стало?) в понедельник я захотел учиться и двинул в КазГУ. Неужели во мне возникла эта страшная болезнь — тяга к знаниям?! Невозможно это! Не хочу! А впрочем, фиг с ним. Ну хочу я учиться, хочу. Под конец семестра захотел, под самый Новый год. Так что буду сидеть ночами над учебниками и рефератами. А что, хорошенкие, оказывается, были ученые. Смотри-ка, доказали, что Земля круглая, в космос полетели! Теорию относительности придумали. Самое главное — водку изобрели, профессиональный напиток студентов. Конечно, не всех. Некоторые коньяк предпочитают, ну я, например...

В заключении я хочу попросить наше мудрое руководство об одном — не выгоняйте меня из университета. Кому я там нужен, армии разве только, так что с Новым годом!

Ев. ГЕНИЙ

Әжамнан ескен ыстық леп

Көршілес Иран елінің ата-бабаларымыз әжам елі немесе қызылбастар деп атапты. Сол ежелгі Әжам елі Қазақстан тәуелсіздігін алғаш таныған елдердің бірі. Қазақтар ислам дінін халық болғандықтан да іш тартатын шығар. Фильми, мәдени байланыс күн өткен сайын екі ел арасында жандана түсуі соның көрінісі. Жақында Әл-Фараби атындағы Қазақ Мемлекеттік Университетіндегі Иран елшілігі өкілдерімен болған кездесу сөзімізді айғақтай түседі.

Кездесуді университеттің журналистика факультетіндегі халықаралық журналистика кафедрасы ұйымдастырды. Оған Иран ислам республикасының Қазақстан еліндегі елшісінің мәдени мәселелер жөніндегі кеңесшісі М.Санан, оның орынбасары М.Бехрам қатысты. Өз даму кезеңдерін өткеріп жатқан көршілес елдердің журналистика мәселелеріне әрқас біраз жайттар бар. Ең алдымен, университеттің халықаралық журналистика кафедрасынан ашылған парсы тілі бөлімінің қылашағы да кездесу өзегіне айналды. Елшілік өкілдері өз елдеріндегі сала қызметін кеңінен баяндап өтті. Қысқасы, ендігіде екі ел арасы журналистика арқылы да өзара қарым-қатынас жасай алатын болады.

Ғазиза ҮСТЕМОВА, ҚазМУ-дың студенті

Уголок для иностранных студентов

A Happy New Year!

He went to the windows of those who slept
And over each pane like a fairy crept.
Wherever he breathed, wherever he stepped,
By the light of the moon were seen
Most beautiful things: there flowers and trees,
There were becks of birds and swarms of bees,
There were cities with temples and towers,
and these
All pictured in silver sheen.

Қазақ университеті

Құрылтайшы:

Әл-Фараби атындағы Қазақ Мемлекеттік ұлттық университетінің ұжымы.

Газет Қазақстан Республикасының Баспасөз және бұқаралық-ақпарат министрлігінде тіркеу туралы № 1242 куәлігі берілген.

РЕДАКЦИЯНЫҢ МЕКЕН-ЖАЙЫ: 480078, Алматы қаласы, Әл-Фараби даңғылы, 71.

Телефоны: 47-28-16.

Редактор Г.СУЛТАНБАЕВА;

редактордың орынбасары — М.Мұқашева;

жауапты хатшы — А.Рожков;

көркемдеуші — Д.Таранов;

компьютерде терген — Р.Шылғаубаева.

Ақылдастар алқасы:

Л.С.Ахметова,
Ә.Д.Дербісалиев,
З.А.Мансуров,
Н.О.Омашев,
студенттердің кәсіподақ комитеті.

Жарияланған материалдардағы автордың көзқарасы редакцияның ұстаған бағытына сәйкес келуі міндетті емес.

Номер ҚазМУ-дың редакциялық баспа бөлімінде теріліп, басылып шықты.

Таралымы - 1000 дана.
Тапсырыс №137.